

koje je u toj izjavi naznačio, nije nikad pustio s vida.

Neka je — kaže ministar predsjednik — more slobodno, pa ćete vidjeti kako se umijem voziti. Ali tragična je sudbina ove vlade to, da ona mora da plovi nasred oluje, izmjeđu hridi političke naravi, gotovo da rečem izmjeđu posutih mina. A ipak vlada je išla svojim putem. O nepromišljenosti ne može biti govora, zaista ne ni u političkom ni u gospodarskom obziru. Vlada će u skorije vrijeme pokazati, da ona uprav u gospodarskom obziru nastoji da vrlo pozitivno radi.

Da kraju odbor je otrsio ostala poglavlja državnog predračuna, čije će drugo čitanje Kuća za podjesti u utorak.

U Zastupničkoj Kući.

BEČ, 30. Zastupnička je Kuća otrsila osnove o pretvaranju cesarske naredbe o liječničkom naknadnom njegovanju i praktičnom školovanju bolesnika i ranjenih vojnika; primila je sa 166 protiv 115 glasova prijedlog Stötzla, po kojemu cesarska naredba ima da izgubi svoju snagu tek onda kad odnosni zakon stupi na snagu.

Zastupnik Czaykowski položio je mandat.

UGARSKA-HRVATSKA.

U ugarskoj Zastupničkoj Kući.

BUDIMPEŠTA, 31. Ministar predsjednik Wekerle iznosi vladin program, koji, izmjeđu ostalog, sadrži ove tačke:

Proširenje izbornog prava na podlozi koja odgovara istorijskom razvoju Ugarske; socijalna politika prema naprednom vremenu; razvoj pučkog obrazovanja; ujednostavljanje uprave; promicanje industrije.

Zatim reče Wekerle: Hoće li sadašnji pregovori o miru dovesti do općeg, trajnog mira, to danas ne mogu da kažem. Sigurno je, da je naša spremnost na mir iskrena i ozbiljna. Mi nećemo da osvajamo; mi smo gotovi da dogojmo do pravedna sporazuma, koji bi urodio trajnim mirom. Jedini je naš uvjet: nepovredivost našeg teritorija i nepovredivost prava da uredimo naše unutrašnje poslove.

Donese li skoro budućnost mir ili nužnu borbu, jedno je ipak sigurno, da naš savez s Njemačkom hoćemo da uzdržavamo i jačamo. Politički savez s Njemačkom imao bi se počeo u gospodarskom pravcu.

Sto se tiče nagode s Austrijom, to će buduću parlament sasvim slobodno o tome odlučiti.

Financijsko stanje traži, da se iskoristi svaki izvor prihoda što se pruži, da se mogu namiriti izdaci. Konsolidacija državnih dugova i obaljeno okamčavanje neophodne su pretpostave da se uspostavi naša nova čimena vrijednost. Nuždan je znatan porez na imovinu. Mi moramo nastojati, da za dugo vrijeme uklonimo opreke, što terete naš politički život. Ove su opreke: gospodarsko ocjepljenje i samostalnost vojske.

Sto se tiče gospodarskog ocjepljenja, ministar predsjednik podsjeća na to kako su se prilike zbog rata potresle, tako da je jedno poboljšavanje na novim osnovima izvanredno opasno. Rješavanje ovog pitanja prepušta se budućem parlamentu.

Upogled samostalnosti vojske, naš je cilj samostalno obrazovanje sa nacionalnog i gospodarskog gledišta jedne ugarske vojske, koja bi popunjavala skupnu vojsku. Ovo naše nastojanje Njegovo Veličanstvo odobrava, uz čuvanje jedinstvenog vodstva, uprave i unutrašnje organizacije. Reforma će se moći izvesti, naravno, tek pošto svrši rat. Makar koliko se držali stajališta, da je pravno uređenje pitanja uprav stvar ugarskog naroda i vladara, ipak viša politička gledišta traže, da se ovo pitanje u nekim odnosima bistri sa austrijskom vladom.

Kad reforma bude gotova, pašće one pregrade, koje su predstavljale državno pravnu zapreku usređivanju naše političke snage.

Sjedinjenim silama i bez razlike stranaka, bićemo u stanju da razvijemo tako visoku gospodarsku djelatnost, koja je pretpostavka za sigurno jačanje i financijski red.

Poslije ministra predsjednika govori *grof Tisza*, koji izjavljuje, da stranka rada zasad ne može da se odzove Wekerleovu pozivu, i to zbog pitanja o općim pravu glasa. Odnosna vladina zakonska osnova teško zabrinjuje njegovu stranku. Stranka rada nastojeće koliko god može, da se dogje do kompromisa. Dok ova stvar ne bude konačno razbistrena, stranka rada ostaje sa svom dosadašnjem stajalištu; ali će podupirati vladu u svakom pitanju koje bude služilo dobru domovine.

Polonyi izjavljuje, da svoje stajalište odvisi od izjava grofa Apponyja.

Ministar nastave *grof Apponyi* izjavljuje prema grofu Tiszi, a u dogovoru sa ministrom predsjednikom, da u pitanju izbornog prava ne pristaje uz kompromis. Ministar neće da naškodi odlukama svoje stranke; ipak misli, da ne bi mogao pred istorijom biti odgovoran, kad bi u jednom pitanju, koje je za postojanje države tako strašno važno, kao što je pitanje vojske, propustio prigodu za izvanredno velik moralni i materijalni napredak naroda.

U narednoj sjednici on će potanko objasniti ova gledišta.

Rasprava se prekida. Naredna sjednica u utorak.

Nova vladina stranka u Ugarskoj.

Dasadašnju vladu podupirale su ove stranke: Apponyi-eva stranka sa 60, ustavna stranka sa 24, Károlyi-eva stranka sa 24, pučka stranka sa 16, demokrati sa 51, Serényi-eva grupa sa 10 članova. Broj zastupnika izvan stranaka iznosi neko 48. Novoj će se stranci priključiti u cijelosti po svoj prilici Apponyi-eva skupina i ustavna stranka. Prema tomu bi nova stranka brojila 100 do 130 članova. U ovoj se mah ne računa na to, da će se pridružiti i oporbene stranke. Oporba će udesiti svoje držanje prema tomu, kako će teći rasprava o izbornom pravu.

Zasad su ostale nepopunjene dvije listnice.

U ministarstvima bez listnice namjeravaju se provesti neke preinake. Ministarstvo za izbornu reformu imalo bi se raspustiti i do konačnoga rje-

šenja osnove o izbornoj reformi kao zaseban odio prisajediti s ministarstvom pravosudja. Djelokrug ministra Mavre grofa Esterházy-a odredit će se u jednom od narednih ministarskih vijeća. Isto će se tako tek naknadno odlučiti o popunjenu mjesta državnih tajnika.

DALMATINSKE VIJESTI

N. P. gosp. Namjesnik grof Attems

povratio se danas poslije podne iz Spljeta u Začar.

Previšnje odlikovanje.

Njegovo se c. i. k. Apostolsko Veličanstvo previšnjem rješanjem od 15 januara o. g. premlotivo udostojilo udjeliti kancelarijskom višem oficijalu na okružnom sudu u Kotoru Aleksandru Radoniću, prigodom kad je na svoju molbu postavljen u trajno stanje mira, ratni križ IV. razreda za civilne zasluge.

Ratna odlikovanja.

Njegovo se c. i. k. Apostolsko Veličanstvo premlotivo udostojilo udjeliti u priznanje izvrsnog poštvojnog rada u sanitetskoj službi u ratu općinskom liječniku dr. Petru Galzigni u Rabu i civilnom liječniku, obvezanu na narodni ustanak, dr. Luju Klaiću zlatni križ za zasluge s krunom na traku kolajne za hrabrost.

Imenovanje.

Ministar za javne radnje imenovao je u državnoj građevnoj službi u Dalmaciji višeg građevnog povjerenika inž. Vladimira Novakovića građevnim savjetnikom, a mašin. kog povjerenika Kosta Focke-a mašinskim višim povjerenikom.

Novi odvjetnik.

Gosp. dr. Ante Meduš upisan je 28 januara u imenik odvjetnika, odvjetničke komore u Zadru, sa sjedištem u Benkovcu.

Za industrijalnu željeznicu.

Ministarstvo za željeznice odobrilo je u načelu građevnu osnovu za normalnu industrijalnu željeznicu od km 6.330 državne željeznice Split-Knin do km 2 1/2 postojeće uskotračnice industrijalne željeznice Majdan-Vranjić te je naredilo, da se zametne propisani postupak.

(Mješovito povjerenstvo za političko opohodjenje i razvlasnu raspravu sastati će se na 22 veljače u Spljetu.)

Doljni nacrti o zemljištima za otkup, iskazi puteva i potoka, i t. d. biće izloženi u općinskom uredu u Spljetu od 4 do 10 veljače.

† Vladika Mitrofan Šević.

U Novom Sađu preminuo je u 64. godini života grčko-istočni bački vladika Mitrofan Šević. Pokojnik je bio rodom iz Novoga Sađa. Poslije svršenih teoloških i juridičkih nauka postao je profesorom bogoslovije u Zadru, a kasnije igumanom manastira i profesorom teologije u Karlovcima. Godine 1898. izabran je bačkim vladikom; god. 1908. otklonio je ponudjenu mu kandidaturu za metropolitu i patriarha. Pokojnik je bio odlikovan željeznom krunom II. razr.; bio je velik dobrotvor siromašnih djaka.

Radi promicanja svilarstva.

Radi promicanja svilarstva Namjesništvo je stavilo uz sniženu cijenu celularno sjeme žute domaće vrste na raspolaganje onima, koji bi se za ovogodišnjega perioda njime bavili. Dotične prijave imaju se podnijeti, preko nadležnih poglavarstva Namjesnistvu najdalje do 15 marča o. g.

Da podupre pak racionalno uzgajanje svilenih buba, Namjesništvo je stavilo zanimanicima na raspolaganje potrebne sprave uz snižene cijene.

Pojednostiti mogu se razabrati iz predoznajega broja «Objavitelja dalmatinskoga».

Pušačima na znanje.

Na 5 do 14 o. m. razdavati će se duhan, u svim trafikama u Zadru, u Arbanasima, na Brodarici i na Voštarnici. Svaki će pušač imati pravo nabaviti sa ceduljom br. 3, 100 cigareta i 5 turica. Oni pušači, koji sa ceduljom br. 1 i 2 nijesu još digli duhan, mogu ga i poslije 5 o. m. dignuti sve dok traje zaloha.

Financijska je vlast doznala, da su neki prevarom dobili legitimaciju za duhan, neki pak koji zapravo nijesu pušači, a opet neki koji su rognjeni poslije godine 1900, dakle mlagiji od 18 godina. Doznalo se i to, da su opet neki svoje legitimacije prodali za skupe novce. Zbog spomenutog će razloga financijska Vlast ukinuti valjanost današnjih legitimacija za duhan, a izdati će nove, na temelju naročite pismene izjave, koju će morati predati svaki pušač.

Poštanske vijesti.

Privatni poljski poštanski paketni saobraćaj dozvoljen je po postojećim uvjetima i za «Marinefeld-postami» u Polji.

Notizia ai fumatori.

Dal 5 al 14 corr. verrà messo in vendita il tabacco in tutti i traffici di Zara, Barcagno, Ceraria e di Borgo Crizzo. Ogni fumatore potrà col cedolino Nr. 3 acquistare, in una volta sola, 100 cigarette e 5 turizze.

Quei fumatori che col cedolino Nr. 1 e 2 non hanno ancora acquistato tabacco potranno prelevarlo anche dopo il 5 corr. fino a tanto che vi esiste nel traffico tale scorta.

È giunto a conoscenza dell'autorità di finanza che diversi ebbero con inganno, a procurarsi legittimazioni pel tabacco. Alcuni p. e. che non sono fumatori ottennero legittimazioni, altri parimenti la ottennero sebbene nati dopo il 1900, quindi dell'età di sotto i 18 anni. Alcuni hanno venduto la propria legittimazione a caro prezzo. Per questa ragione, l'Autorità di finanza toglierà la validità delle odierne legittimazioni ed introdurrà nuove tessere, che verranno rilasciate sulla base di apposite dichiarazioni in iscritto, che dovrà produrre ogni fumatore.

Magia.

Ove smo sednice imali blago i toplo vrijeme ali osobito u jutro i u večer neobičnu maglu.

Bečki meteorološki zavod izjavio je o razlozima sadašnjega neobičnoga vremena i o izgledima

promjene vremena ovo: Časovite vremenske prilike nemaju se smatrati t. zv. predprijetom. Toplina posljednjih dana nastala je uslijed izvanrednoga pritiska u zraku. Sa zapada i jugo-zapada došla je struja relativno toploga vjetrova preko kontinenta. No ta se toplina ne će održati. Doljni su slojevi zraka ohladili, te su prevazišeni vlagom. Budući da su gornji slojevi još uvijek topliji, jasno je od kuda je ta gusta i teška magla pritisla zemlju. To se redovito događa, kad su doljni slojevi hladniji od gornjih slojeva, a osim toga i kad su prenasršeni vlagom.

Crveni Križ — Croce Rossa.

Le Loro Eccellenze Catterina e Luigi nobile de Benedetti nella ricorrenza dell'anniversario di una grave sventura in famiglia rimettono alla Croce Rossa Austriaca, sede in Zara, l'importo di corone cinquanta (50).

- Radi sutrašnjeg blagdana list izlazi -
- - - danas na dvije stranice - - -

RAZLIČITE VIJESTI

Novi zlatni i srebrni novac.

U sjednici austrijske zastupničke kuće podnesen je zakon o kovanju zemaljskog zlatnog i srebrnog novca u krunskoj vrijednosti. Zlatni će novac od 20 i 10 K imati na prednjoj strani poprsje cesareve i skraćeni natpis: «Carolus D. G. Imperator Austriae, Rex Bohemiae, Galliciae, Illiriae etc. et Apostolicus Rex Hungariae», a na drugoj strani mali grb austrijskih zemalja sa oznakom vrijednosti 20, odnosno 10 Cor., te godina kovanja. Na rubu će biti u skraćenom obliku vladareva lozinka: «Pace belloque omnia pro patria cum populo meo». Zlatnici po 20 K imati će u promjeru 21 mm., a po 10 K 19 mm.

Jednokrunka će imati na prednjoj strani kraljevo poprsje, na drugoj strani carsku krunu, oznaku vrijednosti i godinu kovanja. Na rubu će biti skraćene riječi: «Pace belloque omnia pro patria cum populo meo».

Detokrunke imati će na prednjoj strani vladarevo poprsje s navedenim opisom, a na drugoj strani mali grb austrijskih zemalja sa oznakom vrijednosti 5 Cor., te godinu kovanja. Na rubu će biti već spomenuta lozinka. Slično je i sa dvo-krunašima.

Njemačko brašno za Austriju.

«Neue Freie Presse» donosi: Vlada je posljednjih dana bila prinuđena smanjiti obrok brašna. Radi toga obratila se austrijska vlada na saveznu Njemačku s molbom, da joj pomogne. Njemačka se odazvala, obećavši joj 445 vagona brašna, od kojih je već jedan dio i stigao, dok je drugi na putu.

Telegrami Uredništva.

Telegraphen-Korrespondenz-Bureau.

Izveštaj austrijsko-ugarskog glavnog stana.

BEČ, 31. Službeno se javlja:

31. januara 1918.

Talijansko bojište:

Na jugo-zapadu od Asiaga bje odbijen neprijateljski zagon. Na istočnom dijelu Asiagke visoravni borbeno se djelovanje ograničavalo na živahne artiljerijske bojeve. Broj ljudi zarobljenih u zadnjim bojevima poskožio je na 15 oficira i 660 momaka.

Doglavica generalnog štaba.

Izveštaj njemačkog velikog glavnog stana.

BERLIN, 31. Wolff Bureau javlja:

Veliki glavni stan, 31. januara 1918.

Zapadno bojište:

Na raznim mjestima bojevi artiljerijom i monometalima. Na odmazdu radi neprijateljskih napada bombama na njemačke otvorene gradove, osuo se u noći izmjeđu 30. i 31. o. m. Pariz sa 14.000 kg. bombi.

Talijansko bojište:

Izmjeđu Asiaga i Brente artiljerijska je djelatnost ostala živahna.

Prvi general kvartirmajstor Ludendorff.

Napad njemačkih letjelica na Pariz.

PARIZ, 1. Za napada neprijateljske letjeljske eskadre na Pariz, 20 je osoba ubijeno, 50 ih je ranjeno. Naneseo je mnogo materijalne štete. Više se zgrada zapalilo i oštetilo. Jedna njemačka letjelica bje oborena hicima.

Engleski gubitci.

BERLIN, 31. Suradnik londonskih sedmičnih novina «Worlds» konstatuje, da su, po jednom službenom računu, Englezi izgubili za dvije velike neuspjele ofenzive na Sommi i u Flandriji samo mrtvih preko jednog milijuna.

Izveštaji turskog glavnog stana.

CARIGRAD, 30. Glavni stan, 29. januara.

Kod Dardanela topovska je vatra dardaneljskih baterija potopila kod Kunkale englesku podmornicu E 14; sedam se ljudi spaslo. Doruše se periskop drugoj engleskoj podmornici E 82 kod Nagare. Kasnije se opazila velika uljana pjega, tako da se sa nekom sigurnošću može držati da je i ova podmornica bila uništena.

Kod Nagare engleski hidroplan bje prinuđen da se spusti; posada mu je zarobljena.

Na frontama stanje se nije izmijenilo.

Izveštaji bugarskog glavnog stana.

SOFIJA, 30. Generalni štab, 29. januara.

Mačedonska fronta:

Na istoku od Ohridskog jezera, na jugu od Gradešnice i izmjeđu Vardara i Doiranskog jezera artiljerijska je vatra bila živahnija. Na jugu zapadu od Doiranskog jezera izvidnička djelatnost uspješna po nas.

U ravnici na zapadu od Serresa naša je artiljerija raspršila više engleskih pješadijskih odjeljaka.

Rusija i Perzija.

PETROGRAD, 31. Vijest Agencije. Trockij je upravo perzijskom poslaniku u Petrogradu pismo, kojim mu saopćuje, da vijeće pučkih povjerenika stavlja izvan snage englesko ruski ugovor o Perziji 1907 godine, jer da je uperen protiv slobode i nezavisnosti perzijskog naroda, te ga proglašuje ništavnim.

U bugarskom Saboru.

SOFIJA, 31. U jučerašnjoj sjednici Saboranja držao je ministar predsjednik Radoslavov govor o ratnim ciljevima Bugarske i njenom učestvovanju u pregovorima o miru s Rusijom.

Ministar predsjednik reče, da svi narodi čeznu za mirom, da ga i Bugarska želi, ali da to mora biti častan mir, koji će da zapečati njihovo nacionalno jedinstvo priključenjem Dobrudže, moravskog kraja i Mačedonije domovini.

Bugarska nije nipošto u opreci s formulom o miru: nikakvo nasiljno proširenje teritorija, slobodno pravo naroda na samoodređivanje. Bugarska delegacija u Brest Litovskome imala je da brani postizanje ove narodne volje, a ona je to učinila s uspjehom.

Zatim ministar predsjednik opovrgava vijest, koja se od neko vrijeme širi, po kojoj bi rat izmjeđu Rusije i Bugarske bio već dokončan i *status ante bellum* bio uspostavljen. Zatim je naglasio teškoće što proizlaze iz nejednakosti protivničkih delegacija, ali je izrazio tvrdvu nadu, da će pregovori na kraju dovesti do odjelitog mira s Rusijom, a to da će učiniti da se opći mir približi.

Govor ministra predsjednika bio je primljen sa velikim odobravanjem.

Svi ostali govornici, i oni sa opozicije, izjavili su da njihove stranke pristaju bez pridržaja uz vladin program o nacionalnom ujedinjenju.

Radnički pokret u Berlinu.

BERLIN, 31. Wolff Bureau. Jutros okupi se u Charlottenburgu ovelično mnoštvo čeljadi, koje policija rasprši. Tom prilikom palo je nekoliko hitaca, te jedan stražar bje smrtno ranjen. Kasnije nakupio se svijet u Moabit, i tu ostadoše ranjena 4 policista i 6 besposličara; više je tramwayskih kola bilo prevrnuo. Dosad su 42 osobe uapšene.

Telegrammi della Redazione.

Telegraphen-Korrespondenz-Bureau.

Bollettino dello stato maggiore generale austro-ungarico.

VIENNA, 31. Si comunica ufficialmente:

31. gennaio 1918.

Teatro della guerra italiano:

A sud-ovest di Asiago venne respinta una punta nemica. Nella parte orientale dell'altipiano di Asiago l'attività combattiva rimase limitata a vivaci lotte d'artiglieria. Il numero dei prigionieri fatti negli ultimi combattimenti è salito a 50 ufficiali e 660 uomini.

Il capo dello stato maggiore generale.

Bollettino del grande quartiere generale germanico.

BERLINO, 31. Il Wolff-Bureau comunica:

Grande quartiere generale, 31 gennaio 1918.

Teatro della guerra occidentale.

In diversi punti lotte d'artiglieria e lancia-mine. In seguito al bombardamento di città aperte germaniche, operato dal nemico, nella notte fra il 30 e il 31 gennaio furono per rappresaglia lanciati su Parigi 14.000 chilogrammi di bombe.

Teatro della guerra italiano:

Fra Asiago ed il Brenta l'attività dell'artiglieria si mantiene vivace.

Il primo quartiermastro generale Ludendorff.

D. KASANDRIĆ odgovorni urednik.

Tiskarnica č. k. dalmatinskog namjesništva.

OGLAS.

Donosi se do znanja općinstva, da će se vjerojatno počamši od druge polovice mjeseca veljače te u buduću dva puta mjesečno prodavati na javnoj dražbi vojnički konji, koji su potpuno zdravi, a koji nijesu više sposobni za ratnu službu.

Dražba konja slijediti će svake druge subote u Sinju za cijelu srednju i sjevernu Dalmaciju.

One osobe, koje budu htjele na javnoj dražbi kupiti konja, morali će pri dražbi prikazati potvrdu svoga kotarskog poglavarstva da nijesu trgovci konja, te da im za njihovo gospodarstvo služe konji i da su u stanju konje uzdržati, da imaju potrebitu krmu i štale.

Općinstvo će kasnije biti na vrijeme obznajeno o točnom danu obdržavanja dražbe.

C. i. k. Zapovjedništvo Ureda za iskorišćivanje konja u Sinju.

OGLAS.

Društvo mesara Dalmacije u Zadru.

Upozoruju se gospoda družinari, koji su već prijavili svoj pristup, da će im društveni pravilnik kao i potvrda o položenim udjelima biti dostavljeni netom tiskarna dogotovi naručbu tiska a to će uslijediti kroz najkraće vrijeme.

God...
Cijena...
Kr. 16...
Na polugodi...
N. V. C...
t...
BEL...
31. januara...
staba Arz...
ldine-Az...
brua od...
preko Ca...
lrenuo u...
izložbu...
Vlada...
zaposlen...
pitanjima...
leže, za...
pretku vo...
upravi za...
hoda u m...
dijelu usp...
plijen je...
popravlj...
željeznice...
je više pu...
tehničkih...
opljakani...
Taljanci...
kuće i ba...
Sada...
povraća...
hranom...
Narod...
humano...
vladaru...
ne zaprem...
nije odazi...
smesti, m...
njihovim...
Dirlij...
koji ju je...
Vlada...
krajeva m...
Pregov...
Petrogr...
BRES...
dana 1 o...
Prizna...
države ne...
ove ili or...
priznala...
dregljan...
konačni...
nije izaz...
podsjeto...
bistrenih...
gled njeni...
delegacije...
pitanjima...
žnosti, ko...
predsjed...
Iz ove...
megju Kje...
još ne ozn...